

PROCEDURA WERYFIKACJI OSIĄGNIĘCIA ZAKŁADANYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA W UNIWERSYTECIE GDAŃSKIM

Zapewnianie jakości kształcenia wymaga, by weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywała się na wszystkich jego etapach. System weryfikacji powinien uwzględniać w szczególności:

1. Opis procedur określania zakładanych efektów kształcenia oraz monitorowania ich realizacji
2. Opis sposobów potwierdzania zakładanych efektów na każdym etapie kształcenia, w tym:
 - a) System oceny prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych
 - b) System weryfikacji efektów uzyskanych w wyniku odbycia praktyk/stażu
 - c) System sprawdzania końcowych efektów (proces dyplomowania) oraz, jeśli jest to możliwe ze względu na specyfikę i profil prowadzonego kształcenia, system monitorowania karier zawodowych na rynku pracy
 - d) W procesie kształcenia na odległość, jeśli na danym kierunku takie kształcenie jest prowadzone
3. Opis udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia
4. Opis mechanizmów mających na celu doskonalenie programu kształcenia i jego efektów
5. Opis procedur zapewniających publiczną dostępność opisu efektów kształcenia, systemu ich oceny oraz weryfikacji
6. Opis systemu zapobiegania zjawiskom patologicznym związanym z procesem kształcenia

Sposób realizacji wymienionych zadań może się różnić w zależności od wydziału. Opracowując własne metody postępowania, Władze Wydziałów mogą skorzystać z poniższych rekomendacji.

§ 1.

Zasady ogólne

1. Procedura weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia stanowi integralną część Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Gdańskim.
2. Warunkiem uzyskania kwalifikacji pierwszego albo drugiego stopnia na określonym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia jest osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia zakładanych w programie kształcenia - zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 1370).
3. Warunkiem uzyskania kwalifikacji trzeciego stopnia w wyniku ukończenia studiów doktoranckich, jest ponadto m.in. przedstawienie i obrona rozprawy doktorskiej w drodze przewodu doktorskiego - zgodnie z art. 11 ust. 1 i art. 12 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 1852), stopnia naukowego doktora w określonej dziedzinie nauki w zakresie dyscypliny nauki.

4. Warunkiem uzyskania kwalifikacji podyplomowych jest osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia na studiach podyplomowych - zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 18i ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2012 roku, poz. 572 ze zm.).
5. Weryfikację osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w Uniwersytecie Gdańskim prowadzi się w odniesieniu do każdego studenta, słuchacza studiów podyplomowych, doktoranta, słuchacza studiów podyplomowych, kursów dokształcających lub szkoleń indywidualnie, stosując obiektywne mierniki, jednakowe dla wszystkich uczestników procesu kształcenia, w ramach danego przedmiotu/modułu.
6. Jednostki mogą uszczegóławiać niniejszą procedurę zgodnie ze specyfiką kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, z zachowaniem zasad określonych w niniejszym dokumencie.

§ 2.

Terminologia

1. Efekty kształcenia – zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskiwanych w procesie kształcenia w systemie studiów, studiów trzeciego stopnia oraz kursów dokształcających i szkoleń.
2. Efekty kształcenia stanowią podstawę wyznaczania zakresu treści kształcenia i sekwencyjności przedmiotów/modułów.
3. Efekty kształcenia w programach kształcenia są zapisane w postaci kierunkowych efektów kształcenia. Ich uszczegółowienie znajduje się w sylabusach.
4. Efekty kształcenia powinny być konkretne, mierzalne i spójne z efektami obszarowymi, a także adekwatne do zakładanych celów kształcenia.

§ 3.

Cel procedury

Celem procedury jest ujednoczenie sposobów weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia osiąganych przez studentów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w Uniwersytecie Gdańskim, zgodnie z §11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370) oraz odpowiednio art.8 a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.), a także pełne wdrożenie jednolitych sposobów weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz kursach dokształcających i szkoleniach.

§ 4.

Przedmiot i zakres procedury

1. Przedmiotem procedury są sposoby weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studentów, doktorantów, słuchaczy studiów podyplomowych oraz uczestników kursów dokształcających i szkoleń, a tym samym potwierdzenie poprzez przedstawienie obiektywnych dowodów, że zostały spełnione wyspecyfikowane w sylabusach wymagania.
2. Zakres procedury dotyczy wszystkich nauczycieli akademickich, doktorantów i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne bez względu na rodzaj zatrudnienia i formę zajęć, pracowników administracyjnych (dziekanat) oraz wszystkich studentów, słuchaczy studiów

podyplomowych i doktorantów Uniwersytetu Gdańskiego, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2012/13 i w latach następnych.

3. Weryfikacja obejmuje efekty kształcenia z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
4. Weryfikacja efektów kształcenia prowadzona jest na różnych etapach kształcenia: poprzez rozliczanie wszystkich przedmiotów/modułów, w tym seminarium dyplomowego i przygotowania do pracy dyplomowej oraz w trakcie egzaminu dyplomowego.
5. Weryfikacji podlegają efekty kształcenia uzyskiwane w trakcie praktyk.
6. Zgodność uzyskanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy jest weryfikowana w trakcie badania losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Gdańskiego.

§ 5.

Sposoby określania efektów kształcenia

1. Zakładane efekty kształcenia zapisywane są w sylabusach i odnoszą się do efektów kierunkowych.
2. Matryca efektów kształcenia wskazuje, które efekty są realizowane w ramach wybranych przedmiotów/modułów.
3. Treść sylabusów jest konstruowana i modyfikowana m.in. w oparciu o dane zebrane w wyniku badań ankietowych prowadzonych w UG (badania opinii studentów, słuchaczy studiów podyplomowych i doktorantów oraz badania losów zawodowych absolwentów), a ich aktualizacja przebiega zgodnie z odpowiednią procedurą i z wykorzystaniem właściwych narzędzi informatycznych.

§ 6.

Sposoby weryfikowania osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

1. Sposoby weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia zakładanych w poszczególnych przedmiotach / modułach określone są w sylabusach.
2. Sylabus precyzuje metody weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia uwzględniając charakterystykę realizowanego materiału.
3. Zaleca się stosowanie poniższego ramowego systemu oceny studentów, doktorantów, słuchaczy studiów podyplomowych oraz uczestników kursów dokształcających lub szkoleń:
 - 1) Przedmioty kończące się egzaminem lub zaliczeniem kończącym przedmiot – egzamin (lub inna forma weryfikacji) może mieć formę pisemną lub ustną. O formie egzaminu oraz sposobie zaliczenia prowadzący ma obowiązek poinformować studentów w trakcie pierwszych zajęć z danego przedmiotu/modułu. W przypadku egzaminu pisemnego, na wniosek studenta, prowadzący ma obowiązek przedstawić do wglądu studentowi ocenioną pracę. Zarówno prace pisemne jak i dokumentacja z egzaminu ustnego podlegają archiwizacji, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Uniwersytecie Gdańskim.
Ocena pozytywna oznacza, że student, słuchacz studiów podyplomowych lub doktorant:
 - a) zna i rozumie wiedzę zawartą w literaturze podstawowej podanej w sylabusie,
 - b) opanował, przynajmniej w stopniu co najmniej dostatecznym, wszystkie umiejętności przewidziane programem kształcenia danego przedmiotu,
 - c) wykazał co najmniej dostateczną umiejętność obserwowania i analizowania otaczających zjawisk,

- d) wykazał co najmniej dostateczną umiejętność w formułowaniu logicznych sądów na podstawie informacji pochodzących z różnych źródeł,
 - e) w przypadku przedmiotów, w ramach których oprócz wykładu prowadzone są ćwiczenia, przed przystąpieniem do egzaminu student uzyskuje zaliczenie ćwiczeń. Sposób uwzględniania ocen uzyskanych z zaliczeń cząstkowych w ocenie końcowej z przedmiotu określa osoba odpowiedzialna za przedmiot/moduł i podaje w sylabusie.
- 2) Wymagania dotyczące zaliczeń z przedmiotów, które nie kończą się egzaminem: podstawą zaliczenia może być praca pisemna (np. test, projekt, referat, itp.), zaliczenie ustne lub inna forma weryfikacji odpowiednia do zakładanych efektów kształcenia.
- W przypadku jeżeli z danego przedmiotu odbywają się ćwiczenia i wykłady kończące się zaliczeniem kończącym przedmiot o sposobie uwzględniania ocen cząstkowych uzyskanych w ocenie końcowej z przedmiotu decyduje koordynator przedmiotu/modułu i podaje w sylabusie.
4. Do najczęściej stosowanych metod weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w Uniwersytecie Gdańskim, należą:
- 1) egzaminy pisemne i ustne ograniczone czasowo,
 - 2) egzaminy pisemnie i ustne z dostępem i bez dostępu do materiałów dydaktycznych,
 - 3) sesje sprawozdawcze i inne prace pisemne przygotowywane samodzielnie,
 - 4) rozwiązywanie zadań problemowych,
 - 5) raporty z badań laboratoryjnych,
 - 6) obserwacje i ocena umiejętności oraz postaw studenta, doktoranta, słuchacza studiów podyplomowych oraz uczestnika kursu dokształcającego lub szkolenia,
 - 7) raporty indywidualne i grupowe,
 - 8) prezentacje multimedialne prowadzone i przygotowywane indywidualnie lub grupowo,
 - 9) prezentacje wyników badań,
 - 10) przeprowadzenie, zorganizowanie i wystąpienia np. na mini konferencji naukowej,
 - 11) wypowiedzi ustne, aktywność w dyskusji,
 - 12) zadania wykonywane w grupie, zarówno w trakcie zajęć z nauczycielem akademickim, jak i w trakcie czasu przeznaczanego na pracę własną studenta,
 - 13) samoocena dokonywana przez studentów lub doktorantów osiągnięcia przez nich zakładanych efektów kształcenia,
 - 14) analiza przypadków *case study*,
 - 15) ocena pracy przy przygotowywaniu pracy dyplomowej,
 - 16) egzamin dyplomowy / obrona pracy,
 - 17) opracowanie, zestawienie i analiza krytyczna wyników badań przygotowanych na potrzeby pracy dyplomowej.

§ 7.

Kryteria ilościowe stosowane przy ocenie zaliczeń i egzaminów oraz elementów weryfikacji składających się na ocenę końcową

1. Szczegółowe kryteria określa koordynator przedmiotu lub prowadzący i przedstawia studentom lub słuchaczom studiów podyplomowych w trakcie pierwszych zajęć.
2. Elementy składowe oceny mogą mieć zróżnicowany współczynnik w zależności od stopnia złożoności i trudności ocenianego zagadnienia.

3. Przy ocenie końcowej stosuje się wartości, zgodnie z Regulaminami Studiów, Studiów Podyplomowych i Studiów Doktoranckich obowiązujących w Uniwersytecie Gdańskim.

§ 8.

Kryteria jakościowe dotyczące egzaminów dyplomowych:

Egzamin dyplomowy wykazuje, że student lub słuchacz studiów podyplomowych:

- 1) posiada wiedzę z zakresu efektów kształcenia opisanych dla danego kierunku studiów lub studiów podyplomowych ;
- 2) potrafi wyczerpująco i przekonująco przedstawić odpowiedzi na pytania z obszaru tematycznego pracy dyplomowej oraz danego kierunku studiów lub studiów podyplomowych, posługując się przy tym wiadomościami z dostępnych źródeł, ze szczególnym uwzględnieniem źródeł przywołanych w pracy dyplomowej, ponadto formułuje własne opinie, które potwierdza logicznym uzasadnieniem;
- 3) posługuje się zrozumiałym i precyzyjnym słownictwem i stosuje prawidłowo terminologię dla danej dziedziny nauki.

§ 9.

Kryteria ilościowe stosowane przy ocenie weryfikacji prowadzonej w formule egzaminu dyplomowego:

Kryteria ilościowe oraz procedurę obliczania ostatecznego wyniku studiów określa § 32 Regulaminu Studiów Uniwersytetu Gdańskiego (Uchwała Senatu UG 20/15).

§ 10.

Źródła wiedzy o stopniu realizacji efektów kształcenia:

Najważniejszymi źródłami weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są:

- 1) analiza pracy studenta, słuchacza studiów podyplomowych lub doktoranta w trakcie i po zakończeniu kształcenia w ramach danego przedmiotu/modułu, nauczyciel akademicki i każdy prowadzący dany przedmiot/moduł weryfikuje stopień osiągnięcia przez studenta lub doktoranta lub słuchacza studiów podyplomowych zakładanych efektów kształcenia w ramach danego przedmiotu/modułu. W ramach tej analizy wykorzystuje się wszelkie pozyskane informacje na temat pracy studenta lub doktoranta lub słuchacza studiów podyplomowych, zarówno w trakcie zajęć, jak i w ramach pracy własnej. Prowadzący w porozumieniu z koordynatorem przedmiotu jeżeli istnieje taka potrzeba, przed przystąpieniem do weryfikacji uzyskania efektów kształcenia, konsultują zgodność przyjętych przez siebie zasad z zakładanym sposobem weryfikacji efektów kształcenia, wskazany w sylabusie;
- 2) opinie opiekunów praktyk;
- 3) wyniki hospitacji zajęć współprowadzonych lub prowadzonych przez doktorantów;
- 4) opinie dotyczące odbytych staży, w tym staży naukowych odbytych przez studentów i doktorantów;
- 5) wyniki oceny aktywności studenta lub doktoranta w trakcie wymian krajowych i międzynarodowych;
- 6) przygotowanie i analiza pracy dyplomowej;
- 7) obrona rozprawy doktorskiej;
- 8) wyniki z badania losów absolwentów studiów wyższych;

- 9) opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych;
 10) inne źródła określone przez Dziekana Wydziału w formie zarządzenia.

§ 11.

Archiwizacja prac studenckich dokumentujących

osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia:

Dokumentacja potwierdzająca zdobycie przez studenta zakładanych w programie efektów kształcenia są archiwizowane zgodnie z przepisami obowiązującymi w Uniwersytecie Gdańskim.

§ 12.

Odpowiedzialność uczestników procedury:

	Zadanie	Termin realizacji
Nauczyciel akademicki / prowadzący zajęcia	1. Przekazanie studentom, doktorantom lub słuchaczom studiów podyplomowych szczegółowych informacji o warunkach i wymogach weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.	pierwsze zajęcia z danego przedmiotu/modułu
	2. Przegląd, weryfikacja i ocena stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.	w trakcie semestru oraz w trakcie sesji egzaminacyjnych
	3. Przeprowadzenie egzaminów, wypełnienie i opublikowanie protokołów w Panelu Nauczyciela.	sesje egzaminacyjne
	4. Zapoznanie z wynikami ankiet ewaluacyjnych oraz przegląd i weryfikacja zakładanych efektów kształcenia przedstawionych w sylabusie, przygotowanie propozycji ewentualnych zmian.	zgodnie z przyjętymi na wydziale terminami ewaluacji zajęć dydaktycznych
	5. Przechowywanie przez wyznaczony czas i w określonej formie dokumentów potwierdzających osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.	według zarządzenia Dziekana
Pracownik administracyjny (dziekanat)	6. Gromadzenie i przechowywanie dokumentacji niezbędnej w procesie weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, a także dokumentacji wytworzonej w związku z weryfikacją zakładanych efektów kształcenia. W tym dokumenty będące efektem realizacji zadań wskazanych w § 12 pkt. 7, 8, 9.	według zarządzenia Dziekana

Dziekan lub osoba upoważniona przez Dziekana (prodziekan, pełnomocnik itp.)	7. Nadzór nad programami kształcenia pod kątem ich zgodności z wymaganiami KRR, ze szczególnym uwzględnieniem oceny osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Należy uwzględnić wyniki weryfikacji i przeglądów dokonanych przez nauczycieli akademickich, wyniki ewaluacji, opinie interesariuszy zewnętrznych i wyniki analizy losów zawodowych absolwentów.	w trakcie roku akademickiego
	8. Nadzór nad przygotowaniem Sprawozdania z oceny własnej jednostki .	początek kolejnego roku akademickiego
Rada Wydziału	9. Analiza rocznego sprawozdania z oceny własnej jednostki pod kątem realizacji efektów kształcenia zakładanych w programach kształcenia.	do 30 listopada każdego roku akademickiego

§ 13.

Sposób wykorzystania wyników weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia:

Weryfikowanie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w trakcie całego procesu kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, studiach doktoranckich, studiach podyplomowych, kursach dokształcających lub szkoleniach, w tym ocena osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są działaniami na rzecz doskonalenia programu kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów lub studiów podyplomowych, w ramach której Wydział dokonuje bieżącej analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia m.in. z potrzebami rynku pracy.